

PROF. DR. ŞİMŞEK'TEN EKONOMİYE YÖNELİK DEĞERLENDİRMELER

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Bölüm Başkanı ve Öğretim Üyesi Prof. Dr. Mevlüdiye Şimşek, Türkiye'nin en önemli sorunlarından birisinin cari açık sorunu olduğunu ve bunu azaltabilmek için yabancı sermaye girişine ihtiyaç olabileceğini söyledi.

Prof. Dr. Mevlüdiye Şimşek, İHA muhabirine yaptığı açıklamada, Türkiye'de döviz kurlarındaki artışın nedenleri açıkladı. Şimşek, bilindiği gibi döviz kurunun ulusal paranın yabancı para karşısındaki değeri olduğunu, eğer döviz kurları yükseliyorsa ulusal para yabancı para karşısında değer kaybettiğini belirtti. Başka bir ifadeyle, yabancı paranın ulusal para karşısında değer kazandığını söyleyen Şimşek, "Son zamanlarda Dolar değer kazanmıştır. Türkiye cephesinden bakıldığında Dolar karşısında TL değer kaybetmiştir. Yılbaşından bu yana yaklaşık yüzde 30 oranında TL değer kaybetmiştir. Ekonomide çok basit bir kural vardır. Bir ekonomik varlık kıtlaşırsa değeri yükselir. Ya da bir ekonomik varlığın arzı mevcut talebi karşılamıyorsa yine söz konusu ekonomik varlığın değeri yükselir. Son zamanlarda çokça dile getirilen Doların değerindeki artışın temel nedeni de bu eşitsizliğe bağlıdır. Yani, Dolar talebindeki artışlardır. Aslında Doların değeri tüm dünyada artmıştır. Dolayısıyla, Türkiye'de de artmıştır. Türkiye'de Doların değerindeki artışı iki açıdan değerlendirmek mümkündür. Birincisi Türkiye'den kaynaklanan etkiler, ikincisi Dünyadan kaynaklanan etkilerdir. Türkiye'den kaynaklanan etkileri kısaca şu şekilde özetlemek mümkündür. Ancak Türkiye'de Doların değeri Türkiye ile benzer özellikteki diğer gelişen ülkelerden daha fazla artmıştır. Bunun bazı özel nedenleri vardır. Birincisi, Türkiye'nin Dolara bağımlılığı yüksektir. Örneğin, Fitch'in son değerlendirmesine göre, Türkiye'de kısa vadeli döviz cinsi borçların oranı yüksektir. Kısa vadeli dış borç stoku yükselmiştir. Reel sektörün döviz açığı artmıştır. Konuyla bağlantılı bir başka konu Türk şirketlerinin ağırlıklı olarak dolar cinsinden borçlanması da, borcu ödeme esnasında Dolara olan talebi yükseltmektedir. Alında bu, Türk şirketlerinin yanlış borçlanma politikası olarak da adlandırılabilir" dedi.

Prof. Dr. Mevlüdiye Şimşek, Türkiye'nin en önemli sorunlarından birisi cari açık sorunu olduğunu söyledi. Cari açık sorununu azaltabilmek için yabancı sermaye girişine ihtiyaç olduğunu ifade eden Şimşek sözlerine şöyle devam etti.

"Ancak, döviz kurları sürekli yükselirken yabancı sermaye hareketi girişi yavaşlayacaktır. Bunun yanında ekonomik istikrarsızlık kadar siyasi istikrarsızlık ve belirsizlikler de yabancı sermaye hareketinin giriş hızını yavaşlatır. Ya da yabancı sermaye yatırımcısı istikrarsız piyasada kalmak istemeyip, ülkeyi terk eder. Ülkenin terk edilmesi esnasında dolara talep artarak kurların yükselmesine neden olacaktır. Diğer bir husus ise, Türkiye'nin son günlerde risk priminin artmış olmasıdır. 2015 başında Türkiye'nin risk primi 156 iken, son açıklamalara göre Türkiye'nin risk primi 290 olmuştur. Bunun nedeni, hükümetin kurulamaması, siyasi ve ekonomik belirsizlikler, terör sorunu ve diğer jeopolitik sorunlar olarak sıralanabilir. Özetlemek gerekirse, Türkiye'nin Dolara bağımlılığının yüksek olması, dış borç yükünün artması, sıcak para girişindeki yavaşlama, Türkiye'nin risk primindeki artış ve siyasi istikrarsızlık kurları baskı altına almaktadır. İkincisi, dünyadan kaynaklanan etkilerdir. Türkiye dışı açık bir ekonomi olup, küresel piyasalarda olan değişimlerden etkilenmemesi söz konusu değildir. Küresel dünyadaki en ufak bir değişim diğer ülkeleri olduğu gibi Türkiye'yi de etkileyecektir. Hatta konunun önemini vurgulamak için şöyle de

söylenbilir. “Amerika hapşırırsa Türkiye ve benzer ülkeler grip olacaktır”. Bu bağlamda Amerika Merkez Bankasının (FED) faiz politikasının değiştirme kararı Türkiye’yi de etkiledi ve etkileyecektir. FED, 2008 Küresel krizinden sonra uyguladığı para ve faiz politikasında değişime gidebileceği şeklinde açıklama yapmıştır. Amerika Merkez Bankası’nın (FED) alacağı kararlar ve uyguladığı politikaların küresel piyasalar ve yatırımcılar için önemi açıktır. FED Eylül ayı içerisinde faiz artırımıyla ilgili kararını açıklamadan önce tüm dünya ülkeleri FED kararlarına odaklanırken, Eylül ayında faizin artmayacağı şeklinde bir karar alındı. Ancak, FED’in Ekim ve Aralık aylarında olmak üzere bu yıl içinde iki önemli toplantısı daha olacaktır. FED’in faiz oranlarını yükseltmesi halinde Dolar’ın değeri daha da yükselir. Bunun anlamı bizim gibi ülkelerde borçlanmanın maliyeti ve üretim maliyetinin artması, sıcak para çıkışı gibi bazı olumsuz etkilerin ortaya çıkması olacaktır. Diğer yandan, TL’nin Dolar karşısında değer kaybetmesi, Türkiye’nin ihraç mallarını yabancılara daha ucuz hale getireceği için önümüzdeki dönemlerde ucuz hale gelen ihraç mallarına talep olması halinde Türkiye’nin ihracatında buna dayalı bir artış beklenebilir.”

BUNDAN SONRA TÜRKİYE’DE DÖVİZ KURLARININ NE OLACAK?

Prof. Dr. Mevlüdiye Şimşek, Türkiye’de döviz kurlarının ne olacağına konusunda ise, döviz kurlarının yukarıda bahsedilen unsurlara bağlı olduğunu söyledi. FED’in faiz oranlarını hissedilir oranda değil yavaş yavaş yükseldiğini belirten Şimşek, “Türkiye’de seçim sonrası güçlü bir hükümetin kurularak siyasi istikrarın sağlanması, Merkez Bankası özerkliğinin güçlenerek devam etmesi, jeopolitik sorunların çözülerek risklerin azaltılmasına bağlıdır. Ancak uzun vadede, Türkiye’nin döviz bağımlılığını azaltmak ve kurlar üzerindeki baskısını kaldırmak için tek yapılacak şey vardır. Katma değeri yüksek, rekabet edebilir, bilgi ve teknolojiye dayalı ürünleri üreterek bunun ihracatını artırmak olmalıdır. Değerli İktisatçılarımızdan Prof Dr.Gülten Kazgan’ın bir sözü ile konuyu kapatalım. “Kanser ilacını icat edelim, bakın cari açık sorunu kalır mı” demiştir. Bu gibi katma değeri yüksek ürünler ihraç edilebilirsek, küresel rüzgarları göğüsleme gücümüz de artacaktır. Çünkü, dünyadaki ekonomik düzen bu şekilde devam ederken, küresel rüzgarlar kaçınılmaz olacaktır. Bu nedenle, uzun vadeli çözüm için yapısal ve kalıcı politikaları hayata geçirmekte ısrarlı olmak gerekir. Bunun yolu yüksek teknolojiye dayalı ihracat yapmaktır. Teknolojiye dayalı ihracat artışı için AR-GE harcamaları artırılmalı, kurumsal altyapı güçlendirilmeli, ihracat teşvikleri yüksek teknolojiye yönelik olmalıdır” dedi

ALTIN FİYATLARINDAKİ DEĞİŞİMİ NEYE BAĞLIYORSUNUZ?

Altın fiyatındaki değişimleri etkileyen iki önemli unsur olduğunu ifade eden Şimşek, “Bunlar, altın arzı ve altın talebidir. Altın arzı madenden çıkarılan altın, Merkez Bankası rezervleri ve hurda altından oluşmaktadır. Son yıllarda altın arzında bir düşme olduğu gözlenmektedir. Bunun nedeni, altını çıkarmanın maliyetindeki yükselişler gibi nedenlere dayandırılabilir. Altın fiyatlarını etkileyen ikinci unsur ise altın talebidir. Belli bir fiyattan satın alınmak istenen altın miktarı olarak niteleyebileceğimiz altın talebi ekonomik güvenin düşük olduğu, istikrarsızlık ve belirsizliğin yükseldiği, enflasyon ve kriz beklentilerinin arttığı dönemlerde artar. Altın fiyatındaki artışın temel nedeni altın talebindeki bu artıştır. Belirsizlikler altını en güvenilir araç haline getirir ve altına olan talep artar. Örneğin 2008 Küresel Kriz döneminde de altın talebi ve altın fiyatları artmıştı. Diğer yandan FED kararları ve Doların değeri de altın fiyatlarının dalgalanmasına neden olacaktır. FED’in Eylül ayı içerisinde faiz artırmama kararı altın talebini ve altın fiyatlarını yükseltti. Ancak, yıl sonunda

FED faiz artımına giderse altının fiyatındaki artış eğilimi düşecektir. Sonuç olarak, döviz kurları yükseliş eğiliminde iken altına yatırım yapmak doğru değildir” ifadelerine yer verdi.

FED KARARLARINI ÖNEMLİ KILAN NEDİR?

Prof. Dr. Mevlüdiye Şimşek, FED’in Amerika Merkez Bankası olduğunun altını çizerek, “Bilindiği üzere Amerika dünyanın en büyük ekonomisi olup, uluslararası ticaretteki payı oldukça önemlidir. Üstelik uluslararası ticarete Doların önemi de dikkate alınır, belirtilen büyüklükteki bir ülkenin para politikasını yönlendiren FED ve onun uygulamaları küresel piyasalar için önemli olacaktır. Serbest dış ticaret ve sermaye dolaşımının serbest olduğu ortamlarda büyük bir ekonomideki değişimler şüphesiz diğer dünya ülkelerini etkileyecektir. Bu kaçınılmaz bir sonuçtur. Bu nedenle FED Politikaları dünya ülkeleri için önemlidir” dedi.

KURLARIN EMLAK PİYASASI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ NE OLACAKTIR?

Prof. Dr. Mevlüdiye Şimşek, döviz kurlarındaki artış konut maliyetlerini artırarak emlak fiyatlarının yükselmesine neden olabileceği savundu. Şu anda özellikle büyük ölçekli firmalar maliyet artışını konut fiyatlarına hissedilir ölçüde yansıtmamakta olduğunu belirten Şimşek sözlerine şöyle son verdi.

“Ancak, özellikle yıl sonuna kadar döviz kurlarındaki artış nedeniyle maliyetteki artış konut fiyatlarına eninde sonunda yansıtacaktır. Diğer yandan FED faiz artırımına giderse, dolar cinsinden borçlanan inşaat firmalarının borç yükü artarak, şirketlerin sorun yaşamasına neden olabilir. Diğer yandan, döviz kurlarındaki artış yabancılara emlak fiyatlarını daha ucuz hale getireceği için yabancıların emlak talebi artabilir. Bunu belli ölçüde avantaja dönüştürmek mümkün olabilir.”

Haberin Linki:

<http://www.bilecikolay.com/haber/8616/ogretim-uyesi-prof-dr-mevludiye-simsek-cari-acik-sorununu-azaltabilmek-icin-yabanci-sermaye-girisine-ihtiyac-vardir.html>